

ešte je noc, ale my už prestierame *k raňajkám*

.....

Slová dnešného kázňového textu sa nachádzajú v slovenskom ekumenickom preklade **Iz 21, 11 - 12:**

“

Výrok proti Dúme.

Ktosi volá ku mne zo Seíru:

Strážnik, koľko ešte zostáva z noci,

strážnik, koľko z noci uplynulo?

Strážnik hovorí: Prichádza ráno, ale ešte je noc.

Ak sa chcete vyzvedieť, vyzvedajte sa, znova sa vráťte.

”

Milí bratia, sestry,

ktože to potreboval zistiť,
koľko ešte zostáva z noci?
Komu na tom tak záleží, že sa
hneď pre istotu pýta dvakrát?
V prečítaných slovách cítime
naliehavosť otázok.

Kto ich však kládol, nevieme.
A asi sa už ani nedozvieme.
Čítame, že ten krik, volanie
prichádza zo Seíru.
Kde sa rozkladá pohorie Seír
vieme (Gn 36, 8.9), ale čo sú to
za ľudia, ktorých krik prichádza
zo Seíru, nevieme.

Podľa knihy Genesis tam sídlili
Edómci; ľud s Izraelom po
Ezauovi sčasti spriaznený,
sčasti nepriateľský. Prečo sa
však zástupcovia zo Seíru
obracajú s otázkou na Judsko?
Netušíme...

Odhalit' toto tajomstvo nám
nepomôže ani nadpis tohto
malého prorockého výroku.
Výrok proti Dúme. Minulí ani
súčasní biblisti nám nedokážu
s istotou povedať, o akú
lokalitu, o aké etnikum sa
jedná. Preto sa vykladači (s
rozpakmi) pridržajú
Septuaginty, ktorá Dúmu
prekladá ako Idumeu; takže ide
vraj o skryté označenie
Edómcov. Ani pri tejto variante
však nenájdeme uspokojivú
odpoveď na otázku, prečo sa
Edómci pýtajú Júdejcov, koľko
z noci už uplynulo...

Keby sme si pomohli Origenovým odporúčaním nezrozumiteľné texty vykladať alegorickým spôsobom výkladu, mohli by nám azda napomôcť symbolické asociácie: Seír je nielen označenie miestneho významu, ale označuje aj chlpáča, chlpatého dvojnohého capa (česky kozel – dnes je u nás najznámejší „veľkopopovický kozel“), satyra. Z neho nám ostalo dodnes prirovnanie – „chlpatý ako čert“. A rovnako lokálne označenie Dúma môžeme preložiť všeobecným pojmom: zmĺknutie, mlčanie, či miesto mlčania.

Zdá sa Vám, že sa trápime už dlho? Že otázku striedame otázkou a k odpovedi stále neprichádzame? Áno, ide o záhadný výrok, zhodujú sa biblisti, teológovia. Podľa českého praktického teológa P. Filipi - z ktorého prípravky ku kázni čerpáme – jeden britský vykladač biblie vyhlásil, že tento výrok snáď v Biblii ani nemal byť zaznamenaný; že nič by sa nestalo, keby sme ho v Biblii nemali.

Ešte to však nevzdávajme. Keď by sme o pýtajúcich sa uvažovali z druhého konca, predsa len prideme na to, že niečo určitého povedať môžeme.

Pýta sa tu niekto, kto nevie, koľko z noci už uplynulo. A koľko z noci ešte ostáva.

Musí to teda byť niekto, kto sa pýta uprostred noci. Musí to byť teda niekto, kto z nejakého dôvodu potrebuje vedieť, ako dlho táto noc ešte bude trvať.

Začnime tým posledným: Noc mu už bola asi príliš dlhá. Komu je noc príliš dlhá? No – mladým ľuďom určite nie: v mladom veku sa noci zdajú byť skôr príliš krátke. Sotva zaspíš a hneď je ráno.

Avšak v ľudskom živote sú i chvíle, keď sa noci zdajú byť príliš dlhé. Keď človek trpiaci nespavosťou, bolesťou, starosťami, výčtkami, sa nemôže dočkať rána. A práve nad ránom býva tma najnepreniknuteľnejšia, myšlienky sa zdajú byť najtemnejšie, besy výčítiek najzbesilejšie. Nad ránom sa vykoná najviac samovrážd. „Strážnik, koľko ešte zostáva z noci?“

Áno, my sa dnes môžeme pozrieť na hodinky a hneď vieme: táto noc bude ešte / nebude už - trvať dlho. A domnievam sa, že aj v Seíre určite dokázali odhadnúť, či vypočítať, koľko času ostáva ešte do východu Slnka. Keď sa však obracajú na proroka s otázkou, musia mať na mysli noc, ktorej koniec vypočítať nedokážu. A preto to potrebujú vedieť.

Aký nočný tieň, aká nočná mora ich trápi – či je to vojna, útlak, prírodná pohroma – nevieme a ponecháme to autorom ďalších biblických komentárov, nech sa o tom dohadujú nasledujúcich sto rokov.

Čo však bezpečne vieme je, že tí, ktorí sú v Seíre odpoveď nevedia a preto sa obracajú na niekoho, kto by mohol vedieť, kedy sa táto noc skončí. Oni sami sa toho nedopátrali. Vesmír mlčí. Hviezdnaté nebo mlčí. Bohovia mlčia. Boh mlčí. Dúma – mlčanie; miesto mlčania.

„A preto na vás doľahne noc bez videnia a nastane vám tma bez veštby“ – hrozí, prorokuje prorok Micheáš (Mich 3, 6). A je to tu:

Ľudia nevedia, ako postúpila noc. Kedy sa skončí. A či sa vôbec niekedy skončí. Noc trýzne a hrôzy; noc besov a vášní; noc okultných praktík, noc násilia a vojen, noc mordovateľov a zlodejov; noc chamtivých a bezohľadných ľudí, noc egyptská a babylonská; noc pandémie a zákazu vychádzania... Ako dlho oná noc ešte potrvá? A či vôbec niekedy skončí? Či sa aspoň naše deti, alebo vnuci dožijú rána? Noc bez videnia a tma bez veštby. Boh mlčí. Dúma – mlčanie.

Akoby z posledných síl sa preto ozýva zo Seíru krik: „Koľko ešte zostáva z noci?“ Otázka rovnakej naliehavosti, aká bola v báji o zostupe bohyně Ištar adresovaná strážcovi brány do podsvetia; rovnakej naliehavosti, s akou sa pýtame po znamení Boha, ktorý kamsi zmizol a dlho sa nevracia, ktorý sa odmlčal a neodpovedá. Akoby bol v hrobe. Akoby k hrobu privälili kameň. A zapečatili ho. A postavili k nemu stráž. Už neprehovorí. Už neodpovie.

Zato však odpovedia strážcovia. Ale ako?! „**Prichádza ráno, ale ešte je noc.**“ Tento text – milí bratia, sestry, môžeme chápať trojakým spôsobom:

A./ Strážnik odpovedá vyhýbavo.

Tak i tak. Môže byť ráno, môže byť noc. Príďte sa opýtať inokedy. Stále nie je rozhodnuté. A ani tak rýchle nebude...

B./ Druhou možnosťou je, že strážca dáva tvrdú odpoveď – zvestuje súd: Ráno síce prichádza, ale pre vás je (a bude) noc.

Takto náš kázňový text pochopili Kralickí a vo vysvetľujúcej poznámke v Kralickej biblii píšú: „Aj keď prišlo ráno a deň máte, však vám vždy tmy a mrákoty hrozné nočné zostávajú: nebezpečenstvá, biedy a žalosť (...) Keby ste sa pýtali, koľko krát by sa vám páčilo, odo mňa nič iného nebudete počuť (...) iba hrôzu a strach.“

C./ Ale je tu aj tretia možnosť pochopenia odpovede, ku ktorej sa spoločne prikloňme. Prorok dáva útešnú, povzbudivú a nádejnú odpoveď.

„Prichádza ráno, ale ešte je noc.“ Táto noc snáď nebude krátka, ale raz sa skončí. Privalili kameň, zapečatili hrob, postavili hliadku, pretože ten, kto tam ležal už nemal viac prehovoriť. Ale potom prišlo ráno, tretí deň, kameň je odvalený. To ráno príde tak isto, ako nastalo ráno onoho prvého dňa po sobote.

Tí, ktorí čítali tento izaiášovský text, nemohli pri jeho čítaní, počutí nepomyslieť na Mojžišovo požehnanie, v ktorom Mojžiš požehnal pred svojou smrťou Izraelcov slovami: „Hospodin prišiel zo Sinaja a zažiaril im zo Seíru (...)“

Alebo na pieseň, Debory a Báraka, v ktorej stálo: „Hospodine, keď si vychádzal zo Seíru, keď si kráčal z edómskych strání, zachvela sa zem...“ (Sud 5,4). My, ktorí čítame tento Izaiášov text dnes, nemôžeme nepomyslieť na ženy pri prázdnom hrobe na úsvite prvého dňa po sobote.

„Prichádza ráno, ale ešte je noc. Ak sa chcete vyzvedieť, vyzvedajte sa, znova sa vráťte.“

Kralickí sa mýlili. Takéto pozvanie by nemohlo platiť pre niekoho, pre koho niet možnosti návratu, pre koho niet zaslúbenia, pre koho nieto nádeje...

Nech tým strážnikom, ktorého sa opytovali bol vtedy ktokoľvek – vy, dnešní strážnici brán domu Pánovho oznamujte toto posolstvo o vzkriesení, oznamujte toto pozvanie k návratu!

Oznámte ho všetkým z Dúmy, ktorým sa zdá, že Boh kamsi zmizol a naveky sa odmlčal, ktorých sa zmocňuje obava, že náš Pán ostal ležať v hrobe.

Nepoprieme, nepopierame, že je ešte stále noc, že ešte tu sú strach a besy; že stále zúri pandémie so svojou hrôzou, zanechávajúc medzi nami množstvo chorých a mŕtvych... Že je tu hlad chudobných detí, mučenie starkých za stenami domovov, nemoc a smrť.... Ešte je noc. Ale prichádza ráno. Tak iste, ako iste Kristus Pán vstal z mŕtvych po svojom trápení a utrpení.

To im odkážte. Nie je to tak, ako si to predstavoval rímsky lyrik Catullus, keď svoju milovanú Lesbiu vyzýval, aby si to spolu užili až nadoraz, pokiaľ trvá krátky života záblesk (brevis lux), pretože potom nastane „večná noc a bude sa len spať“. Takto vzhliada i optika nejedného nášho súčasníka; veď ako často hovoríme o súmraku života, súmraku civilizácie, či súmraku sveta.

Dnešní strážnici, vy odkážte: Na konci nebude nox perpetua – večná noc, ale všetky temnoty budú jasné ako poludnie:

„Jeho brány nebudú zatvárať vo dne, veď noc tam nebude“ (Zjav 21, 25) – vykresľuje nám situáciu posledná biblická kniha - „Noc už nebude, nebudú potrebovať svetlo sviece, ani svetlo slnka, lebo Pán Boh ich bude osvecovať a kraľovať budú na veky vekov.“ (Zj 22, 5).

Povedzme si to navzájom! Povedzme to každému z Dúmy. Každému, kto „vás žiada o zdôvodnenie nádeje, ktorá je vo vás“ (1Pt 3, 15 ekum.).

Prichádza ráno, ale ešte je noc. Ešte je noc, ale my už prestierame k raňajkám. Raňajkám s Pánom. Zvykli sme si ich nazývať večerou – podľa posledného stolovania Pána Ježiša s učeníkmi. Ale v tradícii cirkvi sa vyskytlo aj toto druhé označenie. Nachádzame ho v českej reformácii. Matěj z Janova tento chod nazýval raňajkami: spoločnými raňajkami Kristovej rodiny.

Ešte je noc. Ale my sme už prestreli k raňajkám.

Amen.

Voľný preklad kázne Pavla Filipiho
z diela P. Filipi: Kolik zbývá z noci.
Praha : Kalich, 2006. s. 168. ISBN
80-7017-030-1 , s. 57 - 60.

Vybral a pripravil:
Mgr. Milan Jurík, PhD
dekan EBF UK,
Katedra praktickej teológie

Skloňme sa k modlitbe:

Ďakujeme Ti nebeský náš Otče za Tvoje slovo, ktoré si nám dal aj v dnešný deň. Oslavujeme Ťa pri rozpomienke na vzkriesenie Tvojho Syna a nášho Pána Ježiša Krista, ktorý umrel a vstal z mŕtvych pre naše ospravedlnenie, vyslobodenie od diabla a večnej smrti, zmierenie s Tebou.

Pane náš, Ježišu Kriste, aby sme všetko to, čo si nám Tvojim utrpením, smrťou a vzkriesením vydobyl mohli užívať, naplň nás prosíme svojim Svätým Duchom. Aby sme nasledovali ženy, ktoré v ráno prvého dňa po sobote kráčali k Tvojmu hrobu a chceli Tvoje telo namazať vonnými masťami: kiež aj my v túžbe byť s Tebou denne prichádzame svojou myslou k Tebe, k Tvojmu hrobu a myslíme s vdakou na Tvoje utrpenie za nás.

Daj, aby sme očakávali ráno dňa Tvojej milosti, kedy sa vrátiš k nám, ktorí Ťa očakávame s vierou a nádejou na stretnutie s Tebou tvárou v tvár. Kým sú pootvorené dvere Tvojej milosti, daj prosíme, aby sme každodenne hľadali Tvoje kráľovstvo a jeho spravodlivosť; v pravom pokání hľadali pokoj a harmóniu s Tebou.

Naplň naše životy túžbou, aby sme vonné masti našich dobrých skutkov – zvlášť pozornosti, lásky a milosrdenstva radi nakladali na Tvoje duchovné telo, ktorým sú všetci veriaci medzi nami. Dávaj nám múdrosť a odvahu slúžiť si, pomáhať aj v týchto neľahkých časoch. Nech Ti aj takto dokazujeme svoju vďačnosť a vernosť. A napokon, naplň nás nádejou, že všetkých nás, ktorí sa k Tebe s vierou priznávame očakáva nové ráno a deň bez večera s Tebou, v Tvojej svätej prítomnosti.

Amen.

Pomodlime sa aj slovami, ktoré nás naučil sám Pán Ježiš:

**Otče náš, ktorý si v nebesiach!
Posväť sa meno Tvoje!
Príď kráľovstvo Tvoje!
Bud' vôľa tvoja ako v nebi tak i na zemi!
Chlieb náš každodenný daj nám dnes!
A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim.
I neuvod' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého!
Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky.**

**Sláva Bohu Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bola na počiatku, i teraz, i vždycky i na veky vekov.
Amen.**